

Вероятно една от причините за този дефицит в сборниците е пренебрежението на академичната фолклористика към смешните и пародийни песни (често с непристойно съдържание). Такова обяснение дават някои изследователи, но то едва ли е единствено¹. Още през 1904 г. в своята студия „Българската народна песен“ Пенчо Славейков отбелязва, че във фолклорните сборници *хумористични и детински песни има малко, и то крайно лоши и нехарактерни, поне между досега записаните*² и изразява съмнение, че бъдещи теренни изследвания могат нещо съществено да променят, в което се оказва прав. В неговата оценка прави впечатление и естественото свързване на *хумористични и детински*, което под-сказва мястото на смеха в ценностната йерархия.

Хедонистичният и добронамерено обърнат към света самоироничен смях в народните песни и като цяло във фолклора е трудно различим. Доминира присмехът, т.е. отрицателният смях. Характерна особеност на фолклорния присмех е, че има „йерархически характер, той е еднопосочен - от горе надолу“³, а това го прави същностно различен от хумора.

В разнообразни варианти се среща песента за момата, която се присмяла на овчар (момък, ратай), а той се заканва да ѝ оскубе косата или да ѝ извади очите, което понякога и прави. В някои версии я убива или я насилва. Без особено усилие във фолклора може да се долови усещането за известна ригористична непоносимост към смеха. Твърде рядко се смее и Крали Марко. Обикновено се подсмива под мустак, т.е. под стряхата на надвисналата сериозност. Независимо че някои етнологзи са успели да открият и да изследват отделни комични елементи в българския юнашки епос, образците на този жанр си остават изцяло в сферата на героичното, т.е. на сериозното. Освен това комичното в юнашкия епос не излиза от орбитата на присмеха. Юнакът обикновно се присмива на някого, преди да му вземе главата, или на него се присмиват, че е загубил силата си.

Ригористичното отношение към смеха особено ясно е проявено в пословиците. Този афект е възприеман като нещо по-скоро опасно и предизвикателно към съдбата, която не би пропуснала случай да го накаже.

Кой се заран смее, вечер плаче.

Който другиму се смее, нему ще са смеят.

Който се смее, на себе си се смее.

Присмял се хърбел на щърбел.

Присмяла се краста на шуга.

Смей се като гивендия.